

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ KUMLUCA SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2025-2026 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI BAHAİR DÖNEMİ HEMŞİRELİK ESASLARI II
DERS PROGRAMI

DERSİN ADI. Hemşirelik Esasları II

DERSİN TANIMI. Hemşirelik Esasları dersi, hemşireliğin özünü ve temel öğelerini oluşturan; kavram, kuram, ilke ve yöntemlere odaklanarak hemşirelik eğitimine yeni başlayan öğrencilere eleştirel düşünme, etik ve değerler gibi kuramsal kavramları kazandırmanın yanı sıra günlük yaşam aktiviteleri ve temel insan gereksinimlerinin kanıta dayalı bilimsel nitelikte; bütüncül, insancıl bir yaklaşımla karşılanmasını hedefleyen bir derstir. Bu ders Hemşirelik Esasları I dersinin devamı niteliğindedir.

DERSİN HEDEFLERİ. Öğrencinin;

1. Sağlığın korunması, sürdürülmesi ve geliştirilmesinin öncelikli olduğunu anlar ve gerekli bilgi ve beceriyi kazanır ve günlük yaşamında kullanır.
2. Bireyi kendine özgü varlığı içinde bütüncül olarak ele alabilmesi, sağlıklı/hasta birey merkezli çalışmanın önemini kavrar.
3. Hasta bakımı ile ilgili temel kavram, ilke ve yöntemleri anlayarak bakımda hemşirelik sürecini kullanır.
4. Hemşirelik hizmetlerinin biyolojik, sosyal ve davranış bilimlerine dayalı olarak sunulmasının gerekçesini kavrar.
5. Hemşireliğin teori ve uygulamalarının öğrenilmesinde düşünsel, kişilerarası iletişim becerisi ve psiko-motor becerileri kullanarak hemşirelik aktivitelerini yerine getirmede analitik düşünme yetisi kazanır.
6. Mesleki uygulamalarda araç ve gereçlerin kullanımını kavrar.
7. Bireylere sağlıklarını sürdürebilmeleri ve geliştirebilmeleri için öğretim yapabilme yeteneği kazanır.
8. Hasta ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişimi en üst düzeyde tutma ve sürdürme becerisi kazanır.

DERSİN PROGRAMDAKİ YERİ VE SÜRESİ. Hemşirelik Esasları II Dersi; I. sınıf Bahar yarıyılında yer alan, teorik, laboratuvar ve klinik uygulama ile bu dönem toplam 240 saatten oluşan, 10 kredi ve 12 AKTS sağlayan bir derstir.

DERSİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE DEVAM ZORUNLULUĞU. Dersin değerlendirilmesi Akdeniz Üniversite Ön lisans - Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde ve Akdeniz Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesinde yer alan esaslara göre yapılır. Ayrıca dersin değerlendirilmesinde Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Birim İçi / Dışı Uygulama İlkeleri uygulanır.

Akdeniz Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre; yarıyıl içi, yarıyıl sonu sınavlarından oluşur.

Akademik Takvime göre ders dönemi 14 haftadır.

A.Ü. Yönetmelik ve Yönergelere göre Öğrenci devamsızlık saati olarak teorik dersin (4 saat) %30'unu, uygulamanın (laboratuvar 4 saat + klinik 8 saat toplam 12 saat) %20'sini doldurduğunda devamsızlıktan kalır (RESMİ TATİLLER ÇIKARTILARAK TOPLAM TEORİK VE UYGULAMA SAATİ HESAPLANIR).

Değerlendirme Aracı/Yöntem	Yüzdesi
Ara Sınav	% 10
Kısa Sınav	% 10
Dönem Sonu Sınavı (Final Sınavı)	% 40
Uygulama Notu	
• Uygulama Sınavı/OSCE (%20)	
• Laboratuvar Değerlendirme Formu (%5) (Öğretim Elemanı Tarafından değerlendirilir.)	% 40
• Klinik Değerlendirme Formu (%5) (Öğretim Elemanı Tarafından değerlendirilir.)	
• Bakım Planı (%10)	

DERSİN SUNUMUNDA KULLANILAN YÖNTEMLER. Dersin yürütülmesinde anlatım, tartışma, demostrasyon, rol-play, beyin fırtınası gibi interaktif yöntemler kullanılmaktadır.

DERSİN YÜRÜTÜLMESİ. Dersin teorik ve laboratuvar bölümünün yürütülmesi konunun özelliğine göre sınıf içinde, beceri laboratuvarında maket üzerinde uygulama yaparak ya da öğrencilerin model olarak kullanılmasyla sürdürülür. Bu uygulamalar sırasında uygulama rehberinde yer alan kontrol listeleri kullanılır. Dersin öğretiminde öğrenciyle birebir öğretim yapmak ve hastaya zarar vermemek temel hedeftir.

2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI BAHAR DÖNEMİ EĞİTİM-ÖĞRETİMİN YÜRÜTÜLMESİNE İLİŞKİN İLKELER:

- Teorik dersler yüz yüze gerçekleşir. Eğitim, ters-yüz edilmiş öğrenme modeline göre yürütülecek olup, öğrencilerin derslere hazırlıklı gelmeleri, öncesinde ve sonrasında önerilen etkinliklere katılımları beklenmektedir. Öğrenciler görselde yer alan kitaplardan kaynak olarak yararlanabilirler.

Ayrıca kaynak kitap olarak başka kitaplar da edinebilirler kaynak sınırlaması yoktur.

- Laboratuvar uygulamaları “**Uygulama Rehberi**” ışığında, öğrencileri gruplara ayırarak her grupta bir öğretim elemanı ile birlikte beceriler öğrencilere “**Beceri Laboratuvarları**”nda uygulatarak yürütülecektir. Öğrencilerin derse rehberden yararlanarak hazırlıklı gelmesi gerekmektedir.
- Laboratuvar Uygulama Dersi için öğrenciler hazırlanan “**Uygulama Rehberi**” ni edinmekle yükümlüdür,
- Laboratuvar Uygulama Derslerine öğrencilerin, beyaz önlük, uygulama rehberi, steteskop, kol saati ve ışık kaynağı ile gelmeleri gerekmektedir.
- **Ders döneminin başlaması ile birlikte teorik dersler ve uygulamalar okulda beceri laboratuvarlarında, klinik staj uygulamaları ise Kumluca Devlet Hastanesi ve Finike Devlet Hastanesi’nde gerçekleşecektir. Teorik ders ve laboratuvar günleri ile Klinik uygulama günleri Fakültemiz Web sayfasında yayınlanmaktadır.**

- **Öğrenciler Klinik uygulamalarda uygulama ilke ve kurallarına uymak zorundadırlar.**
- Ve öğrenciler bundan sonraki tüm klinik uygulamalarda kullanacağı “**Hemşirelik Tanıları El Kitabı (NANDA)**” nı elde etmekle yükümlüdür.

- **DERSİN SORUMLULARI:** Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ, Öğr. Gör. Ülkü ÖZER, Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN

KAYNAKLAR:

1. Kaşıkçı Kara M ve Akın E, “Temel Hemşirelik Esaslar, Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar”, İstanbul Tıp Kitabevleri, 2. Baskı, 2023.
2. Aştı Atabek T, Karadağ A (2019). “Hemşirelik Esasları I-II”2, Akademi Basın ve Yayıncılık, 2. Baskı, 2019.
3. ÖZARAS ÖZ (2021). “Hemşirelikte Uygulama Becerileri”, Vize Yayıncılık, 2. Baskı, 2021.
4. Akça Ay F.(2011)”Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler”. In Akça Ay F. (eds) Mesleki Temel Kavramlar.3. Baskı, İstanbul Medikal Yayıncılık, İstanbul; p:2-21.
5. Karabağ Aydın A.(2011) “Klinik Uygulama Becerileri ve Yöntemleri”. In Atabek Aştı T, Karadağ A (eds) Hijyen. 1. Baskı, Nobel Kitabevi, Adana; p: 375-487.
6. Lobo J.B., (1995):”Nursing Theories The Base For Professional Nursing Practice”. In Lobo L.M.(eds) Florence Nightingale, Fourth Edition, Appleton&Lange Norwalk, Connecticut;p:34-47
7. Nightingale F.(1981) Notes on Nursing. Edward Stern&Company, Inc., Philadelphia Pennsylvania; p:8-14

TARİH	SAAT	Ders Saati	KONU	ÖĞRETİM ELEMANI
1. HAFTA				
03.02.2026 Salı	08.30-09.20	1	DERSİN SUNUMU <ul style="list-style-type: none">Dersin amacı, hedef, içerik ve yöntemin incelenmesiÖdev ve değerlendirme sistemiBeklentilerin paylaşılması	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	09.30-12.20	3	TEORİK: PARENTERAL İLAÇ UYGULAMALARI-GİRİŞ <ul style="list-style-type: none">Deri içi (intradermal) ilaç uygulamalarıDeri altı (subcutan) ilaç uygulamalarıDamar içi (intravenöz) ilaç uygulamalarıIntravenöz (IV) enjeksiyon için kullanılan venlerin seçimiIV enjeksiyon malzemelerinin seçimiIV ilaç uygulama tekniği	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR (PARENTERAL İLAÇ UYGULAMALARI) (ID-SC-IV ENJEKSİYON-KAN ALMA)	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
05.02.2026 Perşembe	08.30-17.20	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
2. HAFTA				
10.02.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: IV SIVI TEDAVİSİ <ul style="list-style-type: none">IV sıvılar ve özellikleriIV infüzyon malzemelerinin hazırlanması ve istemin uygulanmasıIV infüzyon hızının hesaplanması (dakika damla sayısı hesaplamaları vs), sıvı izlemIV infüzyon komplikasyonlarıHastanın gözlenmesi ve kayıt	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR IV SIVI TEDAVİSİ <ul style="list-style-type: none">IV infüzyon malzemelerinin hazırlanması ve istemin uygulanmasıIV Sıvı Tedavisinde dakika damla sayısı hesaplamalarının yapılması	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
12.02.2026 Perşembe	08.30-17.20	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
3. HAFTA				
17.02.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: IM ENJEKSİYON UYGULAMALARI <ul style="list-style-type: none">IM enjeksiyon bölgeleriIM enjeksiyon için uygun enjektör ve iğne seçimiIM enjeksiyon tekniğiZ tekniği ile IM uygulaması	Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR IM İLAÇ UYGULAMALARI	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
19.02.2026 Perşembe	08.30-17.20	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN

4. HAFTA				
24.02.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: HEMŞİRELİK SÜRECİ	Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR VERİ TOPLAMA FORMLARININ İNCELENMESİ ve ID-SC-IV-IM GENEL TEKRARI	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
26.02.2026 Perşembe	08.30-17.20	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
5. HAFTA				
03.03.2026 Salı	08.30-10.20	4	TEORİK: HEMŞİRELİKTE FİZİK MUAYENE VE YÖNTEMLERİ	Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR HEMŞİRELİKTE FİZİK MUAYENE YÖNTEMLERİ UYGULAMALARI -Baş boyun muayenesi -Kardiyovasküler sistem muayenesi -Abdominal muayene -Nörolojik muayene	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
05.03.2026 Perşembe	08.30-17.20	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
6. HAFTA				
10.03.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: SİNDİRİM SİSTEMİ-Beslenme • Sindirim sisteminin yapı ve işlevleri • Sindirim sistemi ile ilgili problemler • Beslenme bozuklukları • Obesite, iştahsızlık, bulantı, kusma • Kendi yiyemeyen hastanın beslenmesi • Oral yolla beslenme • Enteral beslenme • Total parenteral beslenme • Gavaj ve gastrostomi ile beslenme • N/G tüp takılması	Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR SİNDİRİM SİSTEMİ UYGULAMALARI-Beslenme - NG sonda uygulaması - NG ile beslenme, ilaç verilmesi	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
12.03.2026 Perşembe	08.30-17.20	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
7. HAFTA				
17.03.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: SİNDİRİM SİSTEMİ-Boşaltım • Normal dışkı ve dışkılama • Patolojik dışkı • Konstipasyon • Dışkı tıkaçı • Diyare • Fekal inkontinans • Abdominal distansiyon • İntestinal boşaltımla ilgili özel uygulamalar • Lavman uygulaması • Rektal tüp uygulaması • Sürgü verme	Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	13.30-17.20	4	LABORATUVAR SİNDİRİM SİSTEMİ UYGULAMALARI-Boşaltım -Lavman Çeşitleri ve Uygulaması - Sürgü verme	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN

19.03.2026 Perşembe	08.30-16.30		KLİNİK UYGULAMA RESMİ TATİL (RAMAZAN BAYRAMI ARİFE)	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
8. HAFTA				
	08.30-09.20	1	ARA SINAV	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
24.03.2026 Salı	08.30-12.20	3	TEORİK: SOLUNUM SİSTEMİ <ul style="list-style-type: none">Solunum sisteminin yapı ve işlevleriNormal solunum sürdürülmesinde ana ilkeler ve hemşirelik işlevleriSolunumu etkileyen etmenlerSolunum sıkıntısı çeken, sekresyonu olan hastaya yapılacak uygulamalarUygun pozisyon vermeDerin soluk alma ve öksürme egzersizleri	Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	13:30-17:20	4	LABORATUVAR <ul style="list-style-type: none">Solunum egzersiziÖksürme egzersiziOrafarengeal airway uygulaması	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
26.03.2026 Perşembe	08.30-16.30	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
9. HAFTA				
31.03.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: SOLUNUM SİSTEMİ-DEVAM <ul style="list-style-type: none">Solunum sisteminin yapı ve işlevleriNormal solunum sürdürülmesinde ana ilkeler ve hemşirelik işlevleriSolunumu etkileyen etmenlerSolunum sıkıntısı çeken, sekresyonu olan hastaya yapılacak uygulamalarUygun pozisyon vermeDerin soluk alma ve öksürme egzersizleri	Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	13:30-17:20	4	LABORATUVAR <ul style="list-style-type: none">Solunum egzersiziÖksürme egzersiziOrafarengeal airway uygulaması	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
02.04.2026 Perşembe	08.30-16.30	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
10. HAFTA				
07.04.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: ÜRİNER SİSTEM <ul style="list-style-type: none">Üriner sistemle ilgili tetkiklerNormal idrar ve özellikleri24 saatlik idrar toplamaSteril idrar örneği almaÜriner sistemle ilgili tetkiklerNormal idrar ve özellikleri24 saatlik idrar toplamaSteril idrar örneği alma	Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ

	13:30-17:20	4	LABORATUVAR -ÜRİNER SİSTEM UYGULAMALARI -Mesane katateri uygulaması ve çıkarılması -Kondom katater uygulaması -Orta idrar örneği alma -Steril idrar örneği alma	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
09.04.2026 Perşembe	08.30-16.30	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
11. HAFTA				
14.04.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: HEMŞİRELİKTE BAKIM KAVRAMI VE SPRİTÜEL BAKIM KAYIP-ÖLÜM-YAS SÜRECİ	Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ
	13:30-17:20	4	LABORATUVAR ÜRİNER SİSTEM UYGULAMALARI (DEVAM)	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
16.04.2026 Perşembe	08.30-16.30	8	KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
12. HAFTA				
21.04.2026 Salı	08.30-09.20	1	KISA SINAV	
	09:30-12:20	3	TEORİK: SIVI-ELEKTROLİT DENGESİ • Vücut sıvıları ve dağılımları • Elektrolitler ve elektrolitdengesizlikleri • Sodyum, potasyum,kalsiyum • Sıvı-elektrolit dengesini etkileyen faktörler	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER
	13:30-17:20	4	LABORATUVAR GENEL TEKRAR	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
23.04.2026 Perşembe	08.30-16.30		KLİNİK UYGULAMA RESMİ TATİL (23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI)	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
13. HAFTA				
28.04.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: YATAĞA BAĞIMLI HASTA BAKIMI- DOKU BÜTÜNLÜĞÜNÜN SÜRDÜRÜLMESİ • Yatak istirahatinin tanımı • Yatak istirahatinin yararlı etkileri • Yatak istirahatinin zararlı etkileri	Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	13:30-17:20	4	LABORATUVAR -- OSCE CORE SINAVI	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
30.04.2026 Perşembe	08.30-16.30		KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN

14. HAFTA

05.05.2026 Salı	08.30-12.20	4	TEORİK: YATAĞA BAĞIMLI HASTA BAKIMI- DOKU BÜTÜNLÜĞÜNÜN SÜRDÜRÜLMESİ-DEVAM <ul style="list-style-type: none">• Yatak istirahatinin tanımı• Yatak istirahatinin yararlı etkileri• Yatak istirahatinin zararlı etkileri DERS DEĞERLENDİRME	Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
	13:30-17:20	4	LABORATUVAR -GENEL TEKRAR	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN
07.05.2026 Perşembe	08.30-16.30		KLİNİK UYGULAMA	Öğr. Gör. Ülkü ÖZER Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül AYDIN